

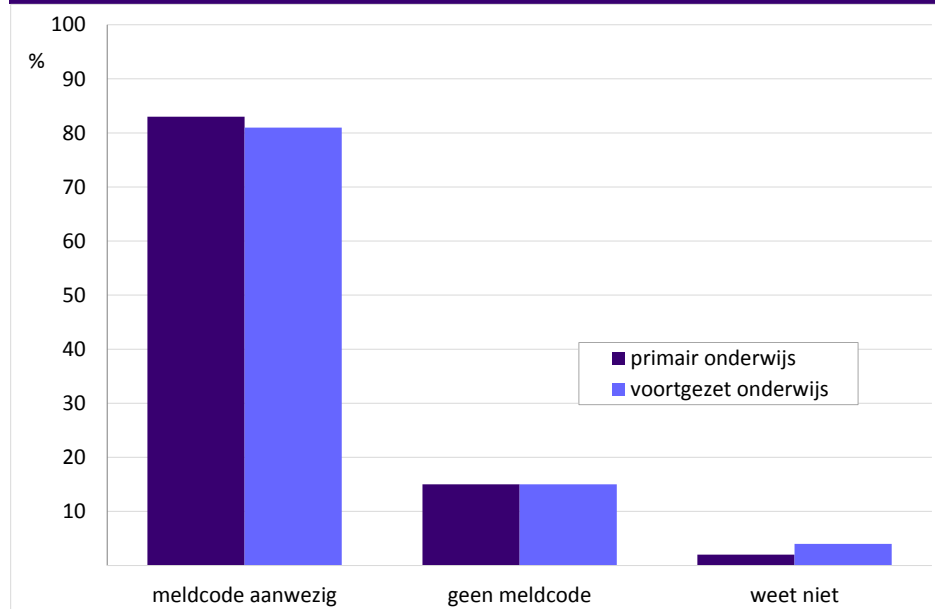
Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling in het onderwijs, 2014

Scholen dienen een Meldcode voor Huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben. Een meldcode stelt scholen in staat op een gestructureerde en geformaliseerde wijze signalen van (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling te beoordelen en af te handelen. Het NCOJ besteedt in zijn landelijk onderzoek naar de zorgstructuur van het primair en voortgezet onderwijs aandacht aan de meldcode. Hoeveel scholen hebben een meldcode? Zijn leerkrachten in staat kindermishandeling en huiselijk geweld te signaleren? Op deze vragen wordt in deze factsheet antwoord gegeven.

Meldcode op minimaal 80% van de scholen aanwezig

Sinds 1 juli 2013 bestaat de wettelijk plicht om als onderwijsorganisatie een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben. Circa een jaar na invoering van deze plicht zeggen acht van iedere tien scholen in het po (83%) en vo (81%) een meldcode of richtlijn te hebben hoe te handelen bij (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Er is dus, als we afgaan op de mening van intern begeleiders en zorgcoördinatoren, de respondenten in dit onderzoek, nauwelijks een verschil tussen primair en voortgezet onderwijs voor wat betreft de beschikking over een meldcode.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in PO (n=467) en VO (n=376)

In zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs zegt 15% van de scholen niet over de wettelijk verplichte meldcode te beschikken. De meeste van deze scholen geven aan met de voorbereiding van de meldcode bezig te zijn (respectievelijk 13% en 11%).

Twee procent van de basisscholen en 4% van de middelbare scholen weet niet of een dergelijke richtlijn op de school bestaat.

In 2005, toen een meldcode (die alleen betrekking op kindermishandeling had) nog niet verplicht was, beschikte 34% van de basisscholen en 23% van de vestigingen in het voortgezet onderwijs over een richtlijn of meldcode.¹

Hoe goed kunnen leerkrachten signalen oppikken?

Het succes van een meldcode staat en valt deels met het vermogen van leerkrachten (en andere schoolmedewerkers) om (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren. Scholen hebben in ons onderzoek een inschatting gemaakt in hoeverre hun leerkrachten hiertoe in staat zijn. Ook hier vormen intern begeleiders en zorgcoördinatoren de respondentgroep.

Basisonderwijs

In het basisonderwijs vindt 70% van de scholen dat hun leerkrachten (en overige medewerkers) in voldoende (65%) tot hoge (5%) mate in het algemeen competent zijn om huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren. Een vijfde van de basisscholen (22%) vindt dat leerkrachten (en overige medewerkers) in onvoldoende mate over deze capaciteit beschikken. Acht procent kan hiervan geen inschatting maken.

Scholen met een meldcode melden iets vaker dan gemiddeld (54% tegen 52%) dat hun leerkrachten (en andere medewerkers) goed in staat zijn te signaleren. Omgekeerd oordelen scholen zonder meldcode vaker (38% tegen 26%) dat leerkrachten (en andere medewerkers) niet goed kunnen signaleren.

De aanwezigheid van een meldcode op school hangt samen met de ingeschatte vermogen van leerkrachten om te kunnen signaleren. Op basisscholen met een meldcode is 75% van de leerkrachten in voldoende of hoge mate competent om huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren.

Bij scholen zonder meldcode ligt dat oordeel lager: 53%. Op deze scholen is 36% in onvoldoende mate in staat te signaleren naar de mening van intern begeleiders en zorgcoördinatoren.

Voortgezet onderwijs

Bij het voortgezet onderwijs (waarbij de vraag anders is geformuleerd) rapporteert de helft van de scholen (52%) dat docenten (en andere medewerkers op de school) in het algemeen goed in staat zijn (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren.

Een kwart van de scholen (26%) oordeelt dat hun docenten (en andere medewerkers op de school) hiertoe niet goed in staat zijn en 22% kan geen oordeel vellen.

Als we kijken naar onderwijstypen in het voortgezet onderwijs treden er verschillen op. In het praktijkonderwijs vindt 77% van de scholen dat hun docenten competent op dit gebied zijn. Op categorale vmbo-scholen daalt het aandeel tot 58%, bij brede scholengemeenschappen (vmbo-havo-vwo) bedraagt het 47%, en op havo/vwo-scholen is dat nog maar 29%.

Scholen met een meldcode melden iets vaker dan gemiddeld (54% tegen 52%) dat hun docenten goed in staat zijn te signaleren. Omgekeerd oordelen scholen zonder meldcode vaker (38% tegen 26%) dat docenten niet goed (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen signaleren.

De scholen die van oordeel zijn dat hun docenten niet goed in staat zijn te signaleren, melden op enkele uitzonderingen na dat hun docenten, mentoren en andere medewerkers goede voorlichting, training of scholing over het leren signaleren van kindermishandeling aangeboden moet worden.

---

¹ Van der Steenhoven, P. (2006) *Meldprotocol kindermishandeling in het onderwijs, 2006*. De stand van zaken in het primair en voortgezet onderwijs. Hogeschool Inholland, Diemen/Amsterdam.

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals, onder wie leerkrachten, goed te reageren bij signalen van dit soort geweld.

Sinds 1 juli 2013 zijn beroepskrachten verplicht zo'n meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. De wet heeft betrekking op een aantal sectoren zoals de kinderopvang, het onderwijs en de jeugdzorg.

Een verplichte meldcode is niet hetzelfde als een meldplicht. De beslissing om vermoedens van huiselijk geweld wel of niet te melden, neemt de professional.

De Onderwijsinspectie controleert of onderwijsorganisaties een meldcode hebben en of zij het gebruik en de kennis daarvan bevorderen. Dit zal op zijn vroegst vanaf augustus 2015 gebeuren.

Een meldcode beschrijft in een aantal stappen wat professionals moeten doen bij vermoedens van geweld. De meldcode wordt door organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren zelf opgesteld. Daarbij kunnen zij gebruikmaken van een basismodel.

Informatie ontleend aan:

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/hulp-bieden/meldcode (actueel op 16 november 2014)

Colofon en verantwoording

De resultaten in de factsheet zijn afgeleid van de antwoorden uit schriftelijke en onlinevragenlijsten in het primair onderwijs (po: basisonderwijs en speciaal basisonderwijs) en voortgezet onderwijs (vo). Aan het onderzoek namen 467 intern begeleiders uit het po en 376 zorgcoördinatoren uit het vo deel. Het onderzoek vond plaats tussen februari en oktober 2014.

De respons voor het po is representatief voor de omvang van de school en de spreiding van scholen over het land. Bij het vo is de respons een getrouwe weergave van de populatie van schoolvestigingen voor de kenmerken onderwijstypen (pro, vmbo, havo/vwo), de vestigingsgrootte en de spreiding van scholen over het land.

Paolo van der Steenhoven

Dolf van Veen

Nederlands Centrum Onderwijs & Jeugdzorg

Kortrijk 76

1066 TC Amsterdam

E: info@ncoj.nl

W: www.ncoj.nl

© Copyright NCOJ 2014